

Zaaknummer: Z/25/254233/D-686892

Raadsvoorstel

Datum collegevergadering: 4 november 2025

Datum raadsvergadering: 17 december 2025

Portefeuillehouder : Wethouder
Harm Jan Kuper

Volgnummer : 16

Korte inhoud

Gemeenten ontvangen driemaal per jaar een circulaire van het Rijk. Met deze circularies worden gemeenten geïnformeerd over de omvang van de verdeling van de gemeentefondsuitkering. Nu ligt voor de septembercirculaire 2025. De raad wordt voorgesteld besluiten te nemen over de mutaties als gevolg van deze circulaire.

Onderwerp

Septembercirculaire 2025.

Ontwikkelingen huidig begrotingsjaar 2025

De mutaties voor het jaar 2025 zijn verwerkt en toegelicht in de decemberbijstelling 2025.

Voorgesteld besluit

1. Jaar 2023

Uw raad wordt voorgesteld de nadelige verrekening van de algemene uitkering 2023 ad € 440.000 te onttrekken uit de algemene reserve.

2. Jaar 2024

Uw raad wordt voorgesteld de nadelige verrekening van de algemene uitkering 2024 ad € 111.000 te onttrekken uit de algemene reserve.

3. Begrotingsjaar 2026 e.v.

Uw raad wordt voorgesteld de mutaties vanuit de septembercirculaire 2025 als volgt te verwerken in de begroting 2026 met bijbehorende meerjarenraming.

		2026	2027	2028	2029
	<i>Te verhogen/verlagen baten voor:</i>				
3.1	Algemene uitkering	82.700	-84.900	-155.400	-215.300
3.2	IU (integratie uitkering) sociaal domein	64.800	69.100	0	0
	<i>Totaal mutatie baten gemeentefonds</i>	147.500	-15.800	-155.400	-215.300
	<i>Te verhogen lasten/verlagen baten voor:</i>				
3.3	Implementatie participatiewet in balans (2025-2026)	21.300	-	-	-

3.4	Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (2025-2028)	3.800	3.800	3.000	-
3.5	Wet integrale suicide preventie (S)	12.200	12.300	12.400	12.500
3.6	Capaciteit decentrale overheden en klimaat en energiebeleid (CDOKE) (I)	945.000	-	-	-
3.7	Overheidsbrede dienstverlening (I)	26.100	-	-	-
3.8	Toezicht gastouderopvang (S)	2.500	3.900	3.900	3.200
3.9	Participatie beschut werk (2025 -2027)	64.800	69.100	-	-
	Totaal lasten	1.075.700	89.100	19.300	15.700
	Saldo	-928.200	-104.900	-174.700	-231.000
		Nadeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel
3.10	Voorstel verwerking saldo septembercircular 2025				
	Te onttrekken aan de algemene reserve	928.200	104.900	174.700	231.000

I= Incidenteel
S= Structureel

Inleiding

Gemeenten krijgen geld van de Rijksoverheid uit het gemeentefonds. Hiermee betalen zij een deel van hun uitgaven. Hoeveel geld gemeenten uit het gemeentefonds krijgen, hangt af van een aantal kenmerken zoals aantal inwoners, oppervlakte, aantal bijstandsgerechtigden et cetera.

Gemeenten ontvangen driemaal per jaar een circulaire van het Rijk. Met deze circularen worden gemeenten geïnformeerd over de omvang van de verdeling van de gemeentefondsuitkering. Nu ligt voor de septembercircular 2025. De septembercircular 2025 is gebaseerd op de Miljoenennota 2025 van het Rijk.

Beoogd effect – wat willen we bereiken?

Actueel inzicht in de financiële positie van de gemeente Westerwolde.

Accressen (=groei gemeentefonds)

In de septembercircular 2025 zijn de accressen voor de jaren 2026 tot en met 2029 bijgewerkt en is sprake van een negatieve bijstelling voor alle jaren ten opzichte van de meicircular 2025.

De cumulatieve bijstelling van het accres voor de gemeente Westerwolde ten opzichte van de meicircular 2025 is als volgt:

- 2026: -/- € 98.000
- 2027: -/- € 190.000
- 2028: -/- € 250.000
- 2029: -/- € 308.000

Toelichting saldo septembercircular 2025

Het saldo van de septembercircular 2025 kan in hoofdlijnen worden verklaard door:

	2026	2027	2028	2029
Accres (= groei gemeentefonds)	-98.000	-190.000	-250.000	-308.000
Ontwikkeling uitkeringsbasis	-49.000	-49.000	-47.000	-47.000
Hoeveelheidsverschillen	A -823.000	71.000	64.000	65.000
Overige mutaties	42.000	63.000	58.000	59.000
Saldo	-928.000N	-105.000N	-175.000N	-231.000N

Hoeveelheidsverschillen (A)

Bij de meicirculaire 2025 is voor het jaar 2025 de algemene uitkering fors verhoogd vanwege een hoger aantal ingeschreven inwoners in de Basisregistratie personen (BRP) op 1 januari 2025 dan begroot. De stijging van het aantal inwoners werd veroorzaakt door een inhaalslag op de BRP-straat met de inschrijving van jongeren. Deze stijging zette door in de eerste maanden van 2025. Voor de prognose van het aantal inwoners per 1 januari 2026 en 1 januari 2027 is in de primitieve begroting 2026 e.v. rekening gehouden met de geplande uitbreiding van het aantal BRP-straat gemeenten en de verschuiving van het nareis proces naar Zevenaar. De verschuiving van de inschrijving en de overschrijving naar andere gemeenten gaat sneller dan verwacht bij de meicirculaire 2025. Hierdoor moet het aantal geprognoseerde inwoners op 1 januari 2026 naar beneden worden bijgesteld, voor nu naar het begrote niveau van 1 januari 2027. Dit leidt tot een eenmalig nadeel voor het jaar 2026. De ontwikkeling van het aantal inwoners fluctueert per dag met name door het aantal BRP inschrijvingen op Ter Apelervenen en overschrijvingen van inwoners Ter Apelervenen naar andere gemeenten. Voor de berekening van de algemene uitkering wordt uitgegaan van het aantal inwoners op de peildatum 1 januari 2026. Het grillige verloop maakt de prognose onzeker.

Sociale agenda Groningen en Drenthe

Voor de uitvoering Sociale Agenda Groningen en Noord-Drenthe wordt 28,2 miljoen in 2025 en 61,7 miljoen in 2026 beschikbaar gesteld aan de gemeente Groningen. In de sociale agenda zijn 16 maatregelen opgenomen die in de regio door afzonderlijke partijen worden uitgevoerd. De gemeente Groningen is als budgethouder verantwoordelijk voor de verdeling van de middelen.

Argumenten

De volgende argumenten dienen ter onderbouwing van bovengenoemd, op de septembercirculaire 2025 gebaseerd, financieel voorstel. Indien nodig is het voorstelnummer voorzien van één of meerdere argumenten. Als onderstaande taakmutaties een structureel karakter hebben, gelden de voor dat jaar ontvangen bedragen.

1. Voorstel verwerking saldo over het jaar 2023 (€ 440.000 N)

De nadelige verrekening wordt met name veroorzaakt door de actualisatie van het aantal huishoudens met laag inkomen. Vanaf het jaar 2023 is de definitie van deze maatstaf gewijzigd. Actualisatie van deze maatstaftaantallen door het ministerie heeft lang geduurd.

Voorgesteld wordt om de nadelige afrekening over het jaar 2023 ad € 440.000 te onttrekken uit de algemene reserve.

2. Voorstel verwerking saldo over het jaar 2024 (€ 111.000 N)

De nadelige verrekening wordt met name veroorzaakt door de negatieve bijstelling van de uitkeringsfactor.

Voorgesteld wordt om de nadelige afrekening over het jaar 2024 ad € 111.000 te onttrekken uit de algemene reserve.

3.3 Verhoging lasten voor implementatie participatiewet in balans (2025 en 2026 € 21.300)

Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is een initiatief om de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak. Gemeenten ontvangen hiervoor een vergoeding in het gemeentefonds,

Voorgesteld wordt om € 21.300 in te zetten voor de personele inzet voor de implementatie van de Participatiewet in Balans.

3.4 Verhoging lasten voor versterking omgevingsveiligheidsdiensten (2025-2028 € 3.800)

Voor versterking van de wettelijke taken voor Omgevingsveiligheid zijn voor de jaren 2025 t/m 2028 middelen aan het gemeentefonds toegevoegd.

Voorgesteld wordt om € 3.800 in te zetten voor verkeersveiligheid.

3.5 Verhoging lasten voor Wet integrale suicide preventie (2026 € 12.200 e.v.)

Op 1 januari 2026 treedt de Wet integrale suïcidespreventie in werking. Gemeenten worden op grond van deze wet geacht suïcidespreventie in hun gezondheidsbeleid op te nemen en uit te voeren. Hiertoe wordt vanaf 2026 jaarlijks € 10 miljoen beschikbaar gesteld.

Voorgesteld wordt om € 12.200 toe te voegen aan het budget voor inloop GGZ

3.6 Capaciteit decentrale overheden en klimaat en energiebeleid (CDOKE) (2026 € 945.000)

Voor het jaar 2026 is de specifieke uitkering voor CDOKE overgeheveld naar het gemeentefonds. Vanaf 2027 is de uitkeringsvorm nog niet bepaald. In de (primitieve) begroting 2026 van de gemeente Westerwolde is voor de personele inzet van taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid in 2026 € 500.000 begroot. Ook is er nog van uitgegaan dat dit gefinancierd zou worden met een specifieke uitkering (begroot € 500.000). De financiering voor het jaar 2026 vindt echter plaats via het gemeentefonds. De in 2026 begrote specifieke uitkering wordt dan ook niet meer ontvangen.

Aanvullend op € 500.000 is € 445.000 toegevoegd aan het gemeentefonds voor planfinanciering. De planfinanciering is door de gemeente Westerwolde aangevraagd voor het onderzoek naar klimaat projecten zoals bijvoorbeeld een dorpszonnepark. Dit is nog niet in de (primitieve) begroting 2026 verwerkt. Er wordt nog onderzocht wat de mogelijkheden zijn binnen de planfinanciering.

Voorgesteld wordt:

- de specifieke uitkering voor het jaar 2026 te verlagen met € 500.000.
- een bedrag van € 445.000 in te zetten voor nadere planvorming omtrent klimaat.

3.7 Overheidsbrede dienstverlening (informatiepunt digitale overheid) (2026 € 26.100)

Vanaf 2026 zijn middelen toegevoegd aan het gemeentefonds voor het informatiepunt Digitale Overheid. In de (primitieve) begroting 2026 e.v. van de gemeente Westerwolde is voor de uitvoering jaarlijks € 26.100 begroot. Dit stelt de gemeente in staat om laagdrempelig en empathisch ondersteuning te bieden bij regelzaken met de (digitale) overheid en om de regierol in het lokale netwerk in te vullen. Voor het begrotingsjaar 2026 is er nog van uitgegaan dat dit gefinancierd zou worden met een specifieke uitkering (begroot € 26.100). Echter vindt de financiering vanaf 2026 al plaats via het gemeentefonds. De in 2026 begrote specifieke uitkering wordt dan ook niet meer ontvangen.

Voorgesteld wordt om de specifieke uitkering voor het jaar 2026 te verlagen met € 26.100.

3.8 Verhoging lasten voor toezicht gastouderopvang (2026 € 2.500 e.v.)

Vanaf 1 juli 2026 gelden nieuwe kwaliteitseisen voor gastouderopvang. Deze wetswijziging leidt tot meerkosten voor gemeenten voor toezicht en handhaving.

Voorgesteld wordt om € 2.500 toe te voegen aan het budget voor handhaving gastouderopvang.

3.9 Verhoging lasten participatie-beschut werk (2025 -2027 € 64.800)

Voor de periode 2025-2027 heeft het Rijk geld beschikbaar gesteld om de werking van de loonkostensubsidie bij beschut werk te verbeteren. De huidige loonwaarde systematiek leidt tot een overschatting van de loonwaarde en daarmee tot een te lage vaststelling van de loonkostensubsidie. Er wordt overgegaan naar een forfaitaire loonkostensubsidie die hoger is dan de huidige gemiddelde loonkostensubsidie.

Naar verwachting zal de wetswijziging in 2028 in werking treden. Vooruitlopend hierop worden al vast middelen beschikbaar gesteld. Vanaf 2028 zal de verdeling op een ander wijze plaatsvinden. Voorgesteld wordt om € 64.800 in te zetten voor loonkostensubsidie.

3.10 Voorstel verwerking saldo septembercirculaire 2025

Voorgesteld wordt om de negatieve saldi van alle jaren te onttrekken aan de algemene reserve. Het saldo van de primitieve begroting 2026 e.v. is negatief dan wel te gering om de negatieve gevolgen vanuit de septembercirculaire 2025 volledig te dekken.

Sellingen, 4 november 2025.

Het college van burgemeester en wethouders van Westerwolde,

René Roossien
gemeentesecretaris

Jaap Velema
burgemeester

Nummer 16.

De raad van de gemeente Westerwolde;

gelezen het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders d.d. 4 november 2025;

gelet op de Financiële verhoudingswet;

b e s l u i t :

1. Jaar 2023

De nadelige verrekening van de algemene uitkering 2023 ad € 440.000 te onttrekken uit de algemene reserve.

2. Jaar 2024

De nadelige verrekening van de algemene uitkering 2024 ad € 111.000 te onttrekken uit de algemene reserve.

3. Begrotingsjaar 2026 e.v.

De mutaties vanuit de septembercirculaire 2025 als volgt te verwerken in de begroting 2026 met bijbehorende meerjarenraming.

		2026	2027	2028	2029
	Verhogen/verlagen baten voor:				
3.1	Algemene uitkering	82.700	-84.900	-155.400	-215.300
3.2	IU (integratie uitkering) sociaal domein	64.800	69.100	0	0
	Totaal mutatie baten gemeentefonds	147.500	-15.800	-155.400	-215.300
	Verhogen lasten/verlagen baten voor:				
3.3	Implementatie participatiewet in balans (2025-2026)	21.300	-	-	-
3.4	Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (2025-2028)	3.800	3.800	3.000	-
3.5	Wet integrale suicide preventie (S)	12.200	12.300	12.400	12.500
3.6	Capaciteit decentrale overheden en klimaat en energiebeleid (CDOKE) (I)	945.000	-	-	-
3.7	Overheidsbrede dienstverlening (I)	26.100	-	-	-
3.8	Toezicht gastouderopvang (S)	2.500	3.900	3.900	3.200
3.9	Participatie beschut werk (2025 -2027)	64.800	69.100	-	-
	Totaal lasten	1.075.700	89.100	19.300	15.700
	Saldo	-928.200	-104.900	-174.700	-231.000
		Nadeel	Nadeel	Nadeel	Nadeel
3.10	Voorstel verwerking saldo septembercirculaire 2025				
	Onttrekken aan de algemene reserve	928.200	104.900	174.700	231.000

I= Incidenteel
S=Structureel

Dit is besloten in de openbare vergadering van 17 december 2025

Namens de raad,

Onno Rijkens
waarnemend raadsgriffier

Jaap Velema
voorzitter